

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možnost členů volených orgánů obchodních korporací zprostit se či omezit odpovědnost za jednání souvisejícím s výkonem funkce a za způsobenou újmu

V § 159 odst. 1. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku („OZ“) jsou stanoveny obecné požadavky na výkon funkce člena voleného orgánu právnické osoby. Člen voleného orgánu právnické osoby je povinen jednat s péčí řádného hospodáře, což v sobě zahrnuje povinnost vykonávat funkci s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi a pečlivostí.

Pro členy voleného orgánu obchodních korporací je pak dále rozvedena povinnost péče řádného hospodáře v § 51 odst. 1 zákona č. [90/2012](#) Sb. o obchodních korporacích („ZOK“), dle kterého: *„pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.“*

Pokud člen voleného orgánu obchodní korporace nejedná s péčí řádného hospodáře a poruší tak svou povinnost, pak jej mimo jiné stíhají následující důsledky:

- povinnost vydat obchodní korporaci prospěch, který daná osoba získala porušením péče řádného hospodáře.[\[1\]](#) Tato povinnost se uplatní pouze za situace, kdy měl člen voleného orgánu z porušení péče řádného hospodáře prospěch, avšak není nutné, aby tím zároveň způsobil újmu obchodní korporaci.[\[2\]](#)
- povinnost nahradit vzniklou újmu (majetkovou příp. i nemajetkovou), a to nad rámec získaného prospěchu uvedeného v předchozím bodě tohoto článku,

V případě, že člen voleného orgánu, který způsobil obchodní korporaci škodu v souvislosti s porušením péče řádného hospodáře, tuto škodu nenahradí, ačkoli byl povinen ji nahradit a závazek k úhradě škody se stane splatným, nastupuje zde osobní ručení voleného člena orgánu vůči věřitelům právnické osoby. Osobní ručení je zde až do výše, v jaké danou škodu člen voleného orgánu obchodní korporaci neuhradil.[\[3\]](#)

Samozřejmě kde není žalobce, tam není soudce. Výše uvedené se tedy uplatní pouze za situace, kdy je tu osoba domáhající se po členu voleného orgánu těchto nároků.

Jak je to ale s možnostmi členů volených orgánů z hlediska omezení či zproštění se za jednání související právě s výkonem funkce člena voleného orgánu a případné náhrady škody? Je možné tyto povinnosti smluvně omezit?

Tato otázka přichází v úvahu např. při zakládání obchodní korporace příp. změny zakladatelského právního jednání a nastavení podmínek či při vyjednávání o podmínkách smlouvy o výkonu funkce člena voleného orgánu nebo v případě fúzí a převodů akcií či obchodních podílů a s tím souvisejícím ukončením funkce dosavadních členů volených orgánů.

Zde je nutné rozlišovat omezení vztahující se k odpovědnosti člena voleného orgánu za výkon funkce v souladu s péčí řádného hospodáře a omezení vztahující se k náhradě újmy vzniklé při výkonu funkce člena voleného orgánu. Rovněž je zapotřebí zabývat se časovým hlediskem právního jednání, kterým dochází k výše uvedeným omezením.

Co se týká omezení odpovědnosti za řádný výkon funkce, pak právní jednání, které omezuje odpovědnost člena voleného orgánu je nicotné a takové omezení je vyloučeno ustanovením § 53 odst. 2 ZOK. Toto ustanovení směřuje z hlediska časového k jakémukoli omezujícímu jednání, tedy ať již bylo učiněno předem či následně.^[4]

Z hlediska časového je tak jednání omezující odpovědnost za řádný výkon funkce zakázáno jak předem, tak následně. U právního jednání omezujícího odpovědnost člena voleného orgánu k náhradě újmy, však musíme časové hledisko zohlednit a rozlišovat mezi jednáním omezujícím odpovědnost předem, tedy do budoucna a jednáním omezujícím odpovědnost následně.

Ust. § 2989 OZ stanoví: „nepřihlíží se k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.“

Výše uvedené zákonné ustanovení směřuje na právní jednání omezující odpovědnost k náhradě újmy předem, kdy taková právní jednání nejsou platná (jsou nicotná) za situace, že by se jednalo o újmu způsobenou hrubou nedbalostí nebo úmyslně, případně bylo takové právní jednání učiněno slabší stranou.

Pokud jde o právní jednání omezující odpovědnost k náhradě újmy následně, pak zde je situace odlišná v tom, že újma již vznikla a je možné jí případně vyčíslit. Jak se tedy obchodní korporace postaví ke vzniklé újmě a jak bude újmu řešit, je v její režii, stejně tak jako případné omezení této odpovědnosti.^[5] Ust. § 53 odst. 3 ZOK nabízí řešení vypořádání újmy způsobené členem voleného orgánu smlouvou mezi touto osobou a obchodní korporací, kdy je na stranách smlouvy, k jakému vypořádání dospějí. Taková smlouva o vypořádání však musí být odsouhlasena nejvyšším orgánem obchodní korporace přijatým alespoň 2/3 většinou hlasů všech společníků.

JUDr. David Řezníček, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. Kamila Kovačič

REZNICEK & CO.

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

Krajinská 281/44
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247
e-mail: reznicek@reznicek.com

[1] § 53 odst. 1 ZOK

[2] Zákon o obchodních korporacích, 3. vydání, 2020, s. 179 - 183: I. Štenglová, B. Havel

[3] § 159 odst. 3 OZ

[4] Zákon o obchodních korporacích, 3. vydání, 2020, s. 179 - 183: I. Štenglová, B. Havel

[5] PŘÍKAZSKÁ, Monika. Následky porušení povinností ze smlouvy o výkonu funkce a jejich vymáhání: limity odpovědnosti člena orgánu a limity smlouvy o vypořádání. Časopis pro právní vědu a praxi, 2017, č. 4, s. 613-624

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)